نمره ۲۷۵ ایکینجی دوره

مدیر: اسماعیل شمس

ادارەسینین محلی ستارخان خیابانی

آذربایجان

۵شنبه ۲۴ مرداد ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار

آبونه	ایلیک	۱۲۰	ریال
۶	آیلیق	۶۵	»
۳	»	۳۵	»
۱	»	۱۲	»

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین اورقانیدیر

نماینده‌لریمیز طهرانا گئدیر

تهران ایله دانیشیق آپاریلماق و آذربایجان مسئله‌سینی مسالمت یولی ایله حل اولونماقدان اوتری آذربایجان خلقینین طرفیندن اول دفعه اولاراق بیر هیئت آقای پیشه‌وری نین ریاستی آلتیندا طهرانا گؤندریلمیشدی.

بو هیئت طهرانا گئتدیکدن صونرا بیر چوق چتین مسئله‌لرین حل ایدیلمه‌سینه سبب اولاراق آذربایجان ایله طهرانین آراسیندا اولان سیاست آیدینلاشیب بیر آنلاشما وجوده گلدی.

ینه ده بو دفعه خلقیمیزین طرفیندن آذربایجان ایالتی انجمنینین ریاستیله طهرانا بیر هیئت گؤندریلمکده‌دیر. نماینده‌لریمیز آذربایجاندا بویوک و تاریخی نهضت وجوده گتیرن و دموکراتیک بیر حکومت قوران خلقیمیزه دایاناراق ایران دموکراتیک قوه‌لرینه آذربایجان خلقینین حقیقی بیر پشتیبانی اولماسینی اثبات ایده‌جکلر.

آذربایجان داخلینده خائنه ویریلمیش ارتجاعی عنصرلر داها جبهه‌ظاهره چیخا بیلمیه‌جک و آذربایجان خلقی اوز خصوصیتلرینی و آلدیغی حقوقینی حفظ ایتمکله برابر کئچمیشده اولدیغی کیمی ایران آزادلیق مبارزه‌سینده بیرینجی بیر دوناجاقدیر.

بیز نماینده‌لریمیزه تاپشیریق که دیلیمیزی، قوشونیمیزی و الده ایتدیگیمیز سایر حقوقلاریمیزی آذربایجان خلقینین ملی قوه‌سینه دایاناراق تمامیله حفظ ایتسینلر. آقای قوام السلطنه‌یه دوشوندیرسینلر که، یالنیز بو واسطه ایله ایرانین حقیقی آزادلیغی تامین اولا بیلر.

طهران حکومتی گرک بیلسین که آذربایجان اوزون مدت کئچمیش حکومتلرین سوء سیاستی نتیجه‌سینده قتل و غارته معروض اولوب اقتصادی جهتدن چوق پیس بیر حاله دوشدیگینه گوره ایندی آنجاق اوز حقوقینا مالک اولماقلا کئچمیش خطالری دوزه‌لتمک ایسته‌ییر.

آقای قوام السلطنه ادعا ایتدیگی حسن نیت و صمیمیتی اثبات ایتمکدن اوتری گرک کئچمیش خطالرین جبرانینده مادی و اقتصادی جهتدن آذربایجانا داها آرتیق توجه ایتسینلر.

۸ آیدان بوخاریدیر که بانک ملی رئیسی نین سوء نیتی نتیجه‌سینده آذربایجان خلقینین ۱۵ میلیوندان زیاده پوللارینی ویریلمه‌سی بانک طرفیندن منع ایدیلمه‌ده‌دیر.

ایندی موافقت نامه‌نین امضالاندیغیندان آلتی آی کئچمه‌گینه باخمیاراق بانک ملی رئیسی نین سوء نیتی نتیجه‌سینده هله‌ده آذربایجان تاجرلرینین طلبلری ویریلمه‌میشدیر. طهران خلقینین افکار عامه‌سی گرک جدی صورتده آذربایجان خلقینین ایسته‌دیکلرینین انجامینی دولتدن ایسته‌سین.

ابتهاجین بانک ملی باشیندا دورماسی آذربایجان ایله تهران آراسیندا پیس آنلاشمالار ایجاد ایده بیلر. بو آدام آذربایجانی ترک ائدیب طهراندا ارتجاعی جریانا رهبرلیک ائدن خلق دشمنلری ایله صیقی رابطه ساخلامیشدیر.

او، واولون پوللاشلاری نهضتیمیزی پولسیزلیق واسطه‌سیله بوغماق ایسته‌ییردی. ایندی ده ملی بانکیمیزین علیهینه اقدام ایتمکله آقای قوام السلطنه ایله بیزیم آرامیزدا نفاق تولید ایتمک ایچون زمینه‌لر حاضرلاییر.

آذربایجان ملی نهضتی وجوده گتیردیگی موسسه‌لردن آذربایجان خلقی هئچ وجهیله صرف نظر ایده بیلمز.

بیز امینیک که نماینده‌لریمیز آذربایجان خلقینین ایسته‌دیکلرینی حیاته کئچیرمک و هابئله بوتون ایران اوزرینده داها ارتجاعی فعالیتلره امکان ویریلمه‌مک ایچون خلقیمیزین سارسیلماز اراده‌سی و ملی قوه‌سینه دایاناراق لازمی ایشلری انجام ویره‌جکلر.

فرقه حیاتیندان

«گیوی» و «پئر» قصبه‌لرینده

۱ - ۱۲ / ۵ / ۲۵ تاریخینده خلخال محالینین «گیوی» قصبه‌سینده و ۱۴ / ۵ / ۲۵ ده اردبیل محالینین «پئر» قصبه‌سینده محلی کومیته تشکیل ویریلیب ایجرو مرکزی و کومیته نماینده‌لرینین اشتراکیله فرقه کونفرانسی چاغیریلیب موفقیتله خاتمه تاپدی.

۲ - رودقات و سوانح محالی محاللاریندا که اینده‌یه قدر فرقه‌نین فعالیتلر، حوزه کومیته‌لری صلاحیتی حدودیندا عملی اولوردی، ایندی هر ایکی محال ایچون مرکزیت موقعینده اولان میاندان جدید کند بخشینده ۱۹ / ۵ / ۲۵ تاریخینده مرکزی کومیته‌نین نماینده‌سی اشتراکیله فرقه کونفرانسی دعوت اولوناراق وسطی کومیته تشکیل ویریلدی.

مسکوا رادیوسی

م. آدم لوه‌سی

سووت آتاقینین «مونترو» معاهده‌سی حقینده ترکیه دولتینه یادداشتی

شیمدیکه معلومدور ۳ بویوک دولتلر باشچیلارینین برلینده‌کی کنفرانسیندا اوچ بویوک دولتلر باشچیلاری یعنی آمریکا بیرلشمیش دولتلری، بریتانیا و سووت دولتلرینین رهبرلری اعتراف ایتمیشلر که مونترو معاهده‌سی قرارلارینین بازلاری حقیقتده ایندیکی شرایطه اویغون دگل ولازمدیر تجدید نظر اولونسون. همین زماندا اوچ بویوک دولت موافقت ایتدیلر که، ایکینجی قدم بو مسئله اوزوندن هر بیری ابتداء ایده‌جک دولتلر مستقیم صورتده ترکیه ایله بو خصوصدا مذاکره ایتسینلر. بونا بنا سووت دولتینین ترکیه‌ده اولان نماینده‌سی سووت دولتینین امریله اوت آیینین ۸ نده بیر یادداشت گؤندرمیشدیر:

۱ - سووت دولتینین خارجی ایشلر وزیرلیگی افتخار ایدیر که آقاتیقا آیلارینداکی ترکیه دولتینین اطلاعیه‌سینه گؤرسدیگی حادثه‌لر آیدین صورتده اثبات ایتدی که ۱۹۳۶ نجی ایلین مونترو پیمانیله قید اولونان قرارلار حال‌لاریندن زیبی قارادنیز دولتلرینین منافعی ایله مطابقت ایتمییب و عین زماندا بیگانه‌لرین استفاده‌سینین قاباغینی آلان هر طرفلی یاراتمیر. بو بارده محاربه‌نین بیر نچه حادثه‌سین ذکر ویرمک کافی‌دیر که نچه محور دولتلری توز گمیلرین قارادنیزه داخل و یا خارج ایچیردیلر که بو عمل ده سووت دولتینین اعتراضینه باعث اولدی.

۱۹۴۱ نجی ایل ژوئیه آیینین ۹ دا آلمان فرماندهلیگی نچه گمی‌لرینی بوغازلاردان قارادنیزه داخل ایتدی. آشکار صورتده مونترو پیمانینین ضمینه باعث اولان بو عمل سووت دولتینین اعتراض امضاسینه سبب اولدی.

۱۹۴۱ نجی ایلین اوت آیینداکی علامتی ایتالیانین «تاروادیو» آدلی حربی گمی‌سینه بوغازلاردان گئچیب قارادنیزه وارد اولماسینا اجازه ویردی. بو بارده ده سووت دولتینین اعتراضی نامه‌سینه باعث اولاراق ماعالوسته باخمیراراق ۳ بویوک دولتلر باشچیلارینین یوخاریدا آدی قید اولونان آمریکا دولتی ده ترکیه‌ده یادداشتینی گؤندرمیشدیر.

سووت دولتی بو حادثه‌لر ایله یادداشت گئچمیش آیلاردا بویوک دولتلر طرفیندن ترکیه‌یه اظهار ایتدی که آلمانیا دولتی نظرده دوتوب که بیر نئچه حربی گمی‌لریندن تجارتی گمی آدیلا قارادنیزه وارد ایتسین و ایشلر بو گمی‌لرین وزنی ۱۴۰ مین تون ایدی که بونلاردا آلمانیا اوز قوه‌لرین قارادنیزه نقل و انتقال ویرمک ایسته‌ییردی. سووت دولتی اوندان سونرا بیر یادداشت گؤندرمیش ایدی که بو گمی‌لرین قارادنیزه وارد اولماسی مونترو معاهده‌سی علیهینده‌دیر. لکن بو گمی‌لر آلمانیانین اختیاریندا اولدو.

۱۹۴۴ نجی ایلین ژوئن آیینداکی سووت دولتینین اعتراض ایتدی ۱۹۴۴ نجی ایلین ژوئن آیینده آلمانیانین حربی گمی‌لری بوغازلاردان گئچیب قارادنیزه گیرمکده ایدی. بو گمی‌لر ... گمی‌لرین قارادنیزه کئچمه‌سینه مانع اولمادی و آلمانیا ایله بیلدی که اوز مقصودیندان سووت دولتینین علیهینه استفاده ایتسین. ترکیه دولتینین ایلچیلریدی بوایشده مسئولیتی ایدی.

۱۹۴۵ نجی ایلین ژوئیه آییندا برلینده تشکیل اولان بویوک دولتلر کنفرانسیندا سووت دولتی پیشنهاد ایتدی که بو مسئله مطرح اولونسون چونکه «مونترو» معاهده‌سی ایندیکی وضعیته موافق دگل گرک تجدید نظر و مذاکره اولونسون. بونا گوره ده ۳ بویوک دولتلر کنفرانسی آتاقیداکی قرارلاری تصمیم توتدی:

۱ - مونترو معاهده‌سی قارادنیز بوغازلاری حقینده ایندیکی زمانه موافق اولمادیغیندان اوچ بویوک دولتلر نظره آلیرلار که، بو بارده تجدید نظر اولونسون.

ب - هر ۳ دولت موافقدیر که بو مسئله اوزره ایکینجی قدم اولاراق اوچ بویوک دولتلر اوزلری مستقیم صورتده ترکیه دولتیله مذاکره ایتسینلر.

سووت دولتی بو خصوصدا آمریکا دولتینین ۱۹۴۵ نجی ایلین نوامبر آیینین ۲ نده و بریتانیانین ۱۹۴۵ ایل نوامبر آیینین ۲۱ نده گؤندردیگی یادداشتین مضمونیندا خبر داردیر.

سووت دولتی اوز طرفیندن پیشنهاد ایدیر که، آشاغیداکی قرارلار «مونترو» معاهده‌سینده رعایت و مقرر اولونسون:

۱ - بوغازلار، قارادنیز دولتلرینین تجارتی گمی‌لرینین گئچمه‌سی ایچون همیشه آچیق اولسون.

۲ - بوغازلار، قارادنیز دولتلرینین حربی گمی‌لرینین گئچمه‌سی ایچون همیشه آچیق اولسون.

۳ - قارادنیز ساحلینده واقع اولمایان دولتلرین حربی گمی‌لرینین گئچمه‌سی ممنوع اولسون. دیگر دولتلرین حربی گمی‌لرینین کئچمه‌سینده ترتیب قارادنیز صلاحیتلی دولتلرین رأیی اولمالیدیر.

۴ - چونکی قارادنیزه داخل و خارج اولماغین یولی فقط بوغازلاردیر، بوغازلار ترکیه و بتون قارادنیز دولتلرینین صلاحیتی ایله بیر رژیم یاراتمالیدیر.

۵ - سووت و ترکیه دولتی قارادنیزین گمی‌لرین گئچ گئتمه‌سی و امنیتینده علومدان آرتیق علاقه‌دار اولدوقلاری ایچون گرک قارادنیزین امنیت وسائلی نی تامین ایتمک سایه‌سینده حرکت اولونسونلار. سووت دولتی لندن و واشنگتن‌دا اوز فکرلری توسطی ایله یادداشتینی اوزلرین آمریکا و انگلیس دولتلرینه یتیریب یادداشتین جوابی ده ترکیه دولتی طرفیندن ویریلمه‌میشدیر.

آذربایجان خلقی ایران استقلالینه گوز اوجی باخایلمز

بو باخیشلاردا آبادان نفت معدنلرینده ارتجاعی و استعمارچی قوه‌لرین خائنانه الی ایله یارادیلان قانلی فاجعه‌نی ایران خلقی یاددان چیخارماییب و چیخاراماز بیلمز.

بو حادثه‌ده قورخولماییش ایران سولاریندا (خلیج فارسدا) انگلیس حربی گمیلرینین توز یاغیندا داخل اولماسی، آزاد بیر صورتده گزمه‌سی، بصره‌یه انگلیس و هند قوشونلارینین پیاده ایدیلمه‌سی بیر طرفدن ایرانا ایست دولتلرینین و علی‌الخصوص انگلیسلرین خبردا ملتلرین آزادلیق و استقلالینا نه نظرله باخماسینی و دیگر طرفدن آبادان فاجعه‌سینین کیملر و نه مقصدله یاراتدیغینی آچیق و آیدین بیر صورتده ثبوت ایتدی.

بو حادثه تک ایران خلقلری دگل بوتون دنیا آزادلیقخواهلارینی و صلح طرفدارلارینی ناراحت ایتمیشدیر. هله ایکینجی جهان محاربه‌سینین یارالارینین ساغالمادیغی زماندا یئنیجه یاغلانمیشدیر، میلیونلا داغیدیلمیش شهرلر، اون میلیونلا گنجلر خرابه‌لر، ایکی شکسته‌ده میلیونلارلا یتیملر، دول آرواد و شکسته‌لرین هله گوز یاشلاری قورومامیشدیر.

و قسط لیگینده‌ده دوام ایتمکده‌دیر. بونلارا باخمایاراق دنیا ارتجاع و استعمارچیلاری ینه‌ده قان آخیتماق فکریندن ال چکمه‌ییرلر.

اونلار خبردا ملتلرین آزادلیغینی بوغماق و استقلالینی آرادان آپارماقا هر جور بهانه‌لر ایله ایشلتمکه ال آتیرلار.

سوز ده صلح پرور و آزادلیق طرفدارلاری کیمی اوز لریندن قلعه ویرمک ایسته‌ییرلر ایندی ده خبردا ملتلرین آزادلیق و استقلالینه ال اوزادیرلار.

محاربه‌نین تورەتدیگی آجیلیق

باقیسی اوچونجی صحیفه‌ده

دنیا خبرلری

بصره‌ده

بصره‌یه انی‌دن هند قوشونلاری گتیریلمیشدیر.

رومانیادا

پاریسه دعوت ایدیلن رومانیا هیئتی صلح کونفرانسیندا حرکت ایتمکدن اوتری طیاره ایله پاریسه حرکت ایتدی.

یوگسلاویادا

یوگسلاویا حکومتی آمریکا طیاره‌لرینین هر گون یوگسلاویا توپراقلاری اوستوندن اوچماقلارینا اعتراضا آمریکا دولتینه یادداشت گؤندرمیشدیر.

تریست ده

«لوزاره تشکیلاتی طرفیندن یوگسلاویایه گؤندریلن آذوقه‌لر تریستده غارت ایدیلمیشدیر.

هندوستاندا

هندوستانین معارف هندولوری نین بصره‌یه گئتمه‌لری خصوصیندا هندوستان حکومتینه اعتراض ایتمیشلر. هندوستاندا چیخان «بمبره» آدلی روزنامه یازیر که: تاسف ایتملیدیر حقیقته بیزیم حکومتیمیز. بصره‌یه گئدن قوشونلار هندوستانین منافعینی مجبور دفاع ایتمه‌لی‌دیر. آلدانمامیشدیر. یالنیز فقط انگلستانین منفعتینی دفاع ایتمکدن اوتری گئدیرلر و بو مسئله هندوستانا هیچ بلکه انگلستانین تورپاغینه عایددیر.

آمریکادا

«نیویورک تایمز» روزنامه‌سینین مخبری یازیر که، اوروپا سولاریندا گؤرونن گون آمریکانین بحریه قوه‌سی آرتماقدادیر. بو ایل آمریکانین اوروپا سولاریندا ۳ جنگی گمی‌سی و ۷ زره‌شکنی واردیر. بیر سوزله، که گئچن ایل آمریکانین یالنیز بیر جنگی گمی‌سی و ایکی زره‌شکنی اوروپا سولاریندا ایدی. ایندی ایسه آمریکانین «فرانکلین» آدلی طیاره آپاران گمی‌سی اوروپا طرف حرکت ایدیبدر و «فریون» و «جبل الطارق» و «نابولی» و «مالت» دا لنگر سالاجاقدیر.

یونانستاندا

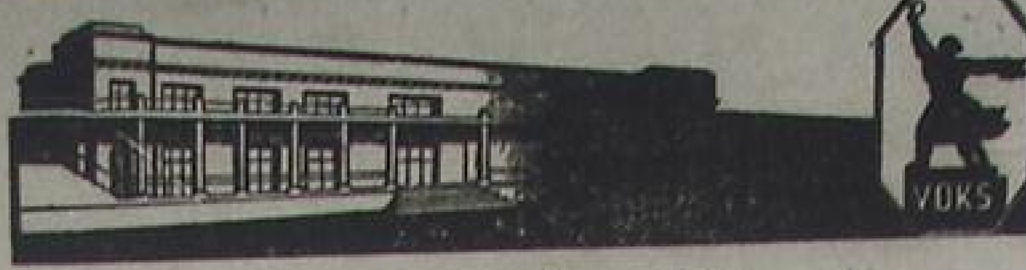
یونانستان علمایی بجره آخیرمیریز. آدلی کنده ایکی نفر زنانسین تولنسه‌سینی بهانه دوتاراق حربی عملیاته باشلامیشلار.

زنانلار و دستگیرلری بو کندی توپا باغلاییب ویران ایتمیشلر و توپ گولله‌لرینین سالم قالان ایولرده اود ویرمیشلر.

آدلی کندی ترک ایدیب چوخاره قاچمیشلار زنانلار ولارلار چولده ده راحت قویمایب حتی طیاره‌لاریندا بمبانلار سالمیشلار. بیر ارتجاعی روزنامه‌نین مخبری یازیر که: دوربین ایله گوردوم بیر کنچیگیت هدفی ایتمکله هیچ وجهیله توپ گولله‌لری سخانه اولونمورلر.

باقیسی ۴ نجی صحیفه‌ده

سووت مدنیت

ایوینین ایکی

ایللیک فعالیتی مناسبتیله

تبریزده سووت مدنیت ایوینین تشکیلی تاریخیندن ایکی ایل کئچیگده‌در مدنیت ایوی بو مدتده دنیا مدنیتینین آذربایجاندا یاییلماسینا نهایت درجه‌ده چالیشیب آذربایجان خلقینین مترقی دنیا مدنیتی و خصوصیله سووت مدنیتی ایله تانیش ایتمک ده بیوک قدملر گوتورمیشدور. سووت مدنیت ایوی مدنیت جهتدن خالقیمیزین ترقیسی یولوندا اونودولماز خدمتلر گوستریب. بیوک و قیمتلی یاردیملاری اولمیشدور.

آذربایجان روزنامه‌سینین تحریریه هیئتی سووت مدنیت ایوینین ایکی ایللیک فعالیتی مناسبتیله بئله بیر تصمیم توتمشدور، که سووت مدنیت ایوینین ایکی ایل مدتنده ایتدیگی فعالیت باره‌سنده مفصل صورتده مختلف مقاله‌لر واسطه‌سیله روزنامه‌ده بحث ایتسین. بونا بناءً بو باره‌ده یئتیشن مقاله‌لری قبول ایدرک روزنامه‌میزده چاپ ایده‌جه‌ییک.

سووت مدنیت ایوی نشریاتینا نظر

محمد لوی عباسی

آرازاندان سرحدده‌دیر، ایکی مین آلتی یوز کیلومتر طولوندا - آذربایجان، گیلان، مازندران، گرگان و خراسان کیمی بیوک ایالتلریمیزه هم سرحد و قونشوموز اولان بیوک سووتلر اتفاقی خلقلریله معاصر مدنیت دوروینین مترقی ایرلیلمه گئدن دولتی محتشم عورا دولتیله ایران ماتلری آراسیندا کئچن دوره‌ده بین‌الخلق ارتجاعین موزدوری و فاشیزم طاعونینین مددچیلاری اولان رضاخانلار وسیدضیالار حکم‌سوردوگی دوره‌ده درین ودهشتلی بیر اوچوروم ۱۹۴۱ نجی ایل میلادیده (شهریور ۱۳۲۰) خلاصکار قیزیل اوردونون ایرانا وارد اولماسی سایه‌سینده، ایران خلقلری استبداد اسارتیندن خلاص اولوب یئنی دموکراتیق آزادلیقلار الده ایتمک اوغروندا، حقیقی دموکراتیق رژیمی اولان سووت خلقلریله یاخین و قارشیلیقلی اجتماعی، سیاسی مناسبتلر یاراتماق یولوندا تاریخی مبارزه‌لره گیریشدی. بونا بناءً ایران آزادلیغینین مشعلداری اولان آذربایجاندا، سووتلر اتفاقی طرفیندن وولسین « مدنیت ایوی » یاراندقدا، تبریزلیلرین ان ایرلیده گیدن ترقیخواه ضیالیلاری، عالم و ادیبلری « سووت اتفاقیله مدنی رابطه ساخلایان » جمعیتده تمرکز تاپیب « مدنیت ایوی » ایشچیلریله بیرلیکده بیوک سووت خلقلرینین یاراتدیغی علم وصنعت اثرلرین، مدنی و مترقی فکرلری تبلیغ ایتمگه باشلادیلار.

تبریزده‌کی سووت مدنیت ایوی ایکی ایللیک فعالیتی دوروندا، نشریات و مطبوعات ساحه‌سینده فوق‌العاده اهمیتلی ادبی علمی موفقیتلره نائل اولموشدور. حاله ۱۹۴۴ - نجی ایلده دنیا مدنیتی فاشیست قولدورلاری طرفیندن هدهلندیگی بیر دوروده مدنیت ایوینین ایلک مطبوعاتی نشریه‌سی « هنر فاشیست اثرلر مجموعه‌سی » نشر اولموشدور. فصیح و شیرین آذربایجان نثر ونظمیندن ترتیب ائدیلمیش بو کتابچه حجمینین کیچیکلیگینه باخمایاراق نشر اولدیغی اوزره، خلقیمیز آراسیندانینین عداوتینی اولان فاشیستلره، انگلیس نجی عصرین داهی فیلسوفی، سووت مدنیتینین بانیسی اولان لنینین، تعلیم، تربیه و تدریس ایتدیگین آپاریلیک (سیاستدن اوزاق، غیر سیاسی) اولماسی حقینده بورژوازی متفکرلرینین نظریه‌لرین یالان ایکی اوزلی اولدوغونی اثبات ایدرک گئدیرده‌یا... مدرسه‌سینده

چیریم ایشمیز یئده بورژوازلارین فیوریاسی‌سی اوغروندالارزه‌دیر، بیز آچیق دییریک که، حیاتدان کنار، سیاستدن کنار اولان مدرسه و کتاب یالان وتزویردور »

عرت اویانماقدا اولدوغو هم بیر رول اوینامشدیر.

ایران قیزیل اوردونون تاریخی علوه‌لرین ترنم ایدن شیرین شعرلره عائل « ظفر نغمه‌لری » کتابی‌شورا مدنیت ایوی طرفیندن ۱۹۴۵ نجی ایلده نشر ایدیلمیش چوخ گوزل بدیعی بیر اثردن معلوم اولور که قیزیل اوردو نه اینکه آوروپا خلقلرینی و مدنیتی فاشیست وحشیلریندن آزاد ایتدی، او عین زماندا اوجاقلارینی اوجمله‌دن ایران خلقلرینی ده فاشیزم طاعونی تهلکه‌سیندن خلاص ایتدی. « ظفر نغمه‌لری » کتابچه‌سیندا توپلانان شعرلر ایران خلقینین قیزیل اوردویا بسله‌دیگی محبت و منتدارلیق حسلرینی عکس ایتدیرن گوزل بیر سنددر. بو شعرلر ایران خلقینین قلبیندن قوپان اورک نغمه‌لری و کونول ماهنیلاریدیر.

« حیران خانمین دیوانی » و « صائب تبریزینین شرح حالی » کیمی قیمتلی ادبی - تاریخی کتابلار آذربایجان ادبیاتی تاریخینه کومک اولاراق « مدنیت اوینین » نشر ایتدیگی بیر سیرا اهمیتلی اثرلردندیر. بونلار ایسه هر بیری جهتدن واسطه‌سی ادبی - انتشارات نقطه نظریندن معاصر ایللرده نشر اولونموش تبریز کتابلاردیر.

حیران، ازلدن شعر آلهه‌سینه کنیز کسیلن بیوک آذربایجان شاعره‌سی، بو زلرله گوزل شعرلر دییب‌گینه محبت داستانینا اودلی صحیفه‌لر علاوه ایتدیگینه باخمایاراق آذربایجانین بیر چوخ قلاسیق صنعتکارلاری کیمی تاریخین غدار رفتارینه دچار اولموشدی. ۱۹۴۵ نجی ایلده نشر ایدیلمیش بو اثر ادبیات تاریخیمیزده ابدیله یاشایاجاقدیر.

حرمتلی ادیب آقای حاجی محمد نخجوانینین طرفیندن آذربایجانین بیوک کلاسیق شاعری صائب تبریزینین قیسا ترجمه حالینا حصر ایدیلمیش علمی اثر حجمینین کیچیکلیگینه باخمایاراق بیوک صنعتکاری خلق کتله‌لرینه تانیتدیرماقدا چوخ موثر اولموشدور.

تاریخ علملری نامزدی موسلت م. هرعلی‌نین « آذربایجان خلقینین مغول استیلاچیلاری علیهینه مبارزه‌سی » کتابچاسی مبارز جوان ودیدرقلی یازیچی فریدون ابراهیمی‌نین « آذربایجانین قدیم تاریخیندن » آدلی اثری. شورا آذربایجانین علملر آکادمیاسینین حقیقی عضوی - میرزه ابراهیموفون « آذربایجان دلی » رساله‌سی « مدنیت ایوی طرفیندن نشر ایدیلمیش بیر سیرا تاریخی‌علمی اثرلردر.

ذکر اولونان اثرلرده آذربایجان خلقینین تاریخ بویو توز استقلالینی آزادلیغی و آنا وطنی اوغروندا یاد اتلی غصبکارلار و استیلاچیلارا عارله آیارمیش مبارزه‌لری، فداکارلیقلاری، امپریالیقلاری تسرلم ایندیریلمیشدیر.

بو اثرلرین خالقیمیزین مفکوره‌سینده ملی غرورون اویانماسیندا، ملی افتخار دویغولارین چالانماسیندا آز تاثیری اولمامیشدور. بو گونکو میدیا ملتینین رهبر بالالاری توز تاریخی عظمتینین احیاسی ایچون قیام ایتمیشدیر و تصمیم آلمیشدور که توز آزادلیق بایراغینی حسرت مدافعی اولان و خالقی میدیا ملتی قورویان قلعه‌لرین اوستونده وورورب توزلیقی قهرمان بابالارینین حقیقی وارثی اولدوغونی بوتون دنیایا تانیتدیرسین.

« آذربایجانین قدیم تاریخیندن » آدلی اثرین خاتمه‌سینده درج ائدیلمیش بو آلاولی سوزلر یالنیز یوخاریده آدلاری چکیلمیش اثرلر و اولانلارین امثالی و نظیرلری سایه‌سینده تحقق تاپمیشدیر.

سووت مدنیت ایوینین نشر ایتدیگی مطبوعات سیراسیندا بیوک ایران مدنیتینین تاریخه‌سی سیمالرینه حصر ائدیلمیش اثرلرده ده راست گلیریک.

بو سیرادا مشهور فیلسوف و طبیب محمدین زکریای رازی‌یه راجع آقای دکتر محمد موسوی‌نین تالیف ایتدیگی اثر قابل ملاحظه‌در. بو رساله حجمینین کیچیک لیگینه باخمایاراق چوخلی دقیق علمی اطلاعاتا و محمد زکریای رازینین حیاتینا راجع و محمد زکریانین طب وطبیعی علمینده پارلاقلیغینی لیکلر و اختراعلارین هرحنه عالمدر. بو کتابچا بیوک ایرانلی حکیمین گئنیش خلق کتله‌لری ایچیسنده تانینماسیندا ایری‌خ‌هم رول اوینامیشدیر.

اونچامان شاعر آقای علی فطرتین وطنی و ملی شعرلرینه عائد اولان « ایلیم آذر » آدلی کتابچاسیندا تبریزده سووت مدنیت ایوینین ایران آذربایجانینین شاعرلرینین اثرلرینه حصر ایدیلمیش نشریه‌لریندندیر.

معلوم اولدوغو اوزره بیرعصر یاخیندیر که گلستان معاهده‌سی نتیجه‌سینده شمالی آذربایجان جنوبی آذربایجاندان پارچالانمیشدیر. لاکن جغرافیائی آیریلیقلار هیچوقت بو بیوک خلقین سنوی وملی بیرلیگین پوزا بیلمه‌میشدیر. رضاخان دوری ایران آذربایجانا تابلارین قارداش سووت آذربایجانیندا سووت حاکمیتی دوروینده اولان استقلال و آزادلیق ثمره‌لریندن خبرسیز قویمشدور. یالنیز سووت مدنیت اوی نشریاتی وسیله‌سیله خلق بیر سووت آذربایجانیندا وجوده گلن نهنگ صنعتی ترقیاتدان، وسیع علمی و ادبی تکاملدن خبر توتمیشدور. سووت آذربایجانینین ۲۵ ایللیک استقلال جشنی حرکت ائدن ایرانلی عالم واجتماعی خادملرینین خاطرات مجموعه‌سی حصر ائدیلمیش فوق‌العاده گوزل وبدیع مجموعه اولدوغو مرقیدر.

بو گوزل کتاب بیر ربع عصرده سووت آذربایجانیندا وجوده گلن اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ترقیاتین بوتون ساحه‌لرینی مشاهده‌چیلر نقطه نظریندن اوخوجولارا عیانا گوسترییر.

مشهور یازیچی انورمحمدخانلی‌نین ۲۵ یارآدلی ۱۹۴۵ نجی ایلده تبریزده‌کی سووت مدنیت ایوی طرفیندن نشر ائدیلمیش اثرده، چیچکلنمیش سووت آذربایجانینین گئنیش تاریخی ترقیاتینا یکون ویریر. بو رساله سووت حاکمیتی دوروینده هوروی آذربایجانین الده ائتدیگی بو بیوک نائلیتلری خالقیمیزه آچیق آیدین شرح وثبوت ایدیر.

سووت آذربایجانی علملر آکادمیاسینین آچیلیشی مناسبتیله سووت مدنیت ایوی طرفیندن نشر اولونموش معاصر کتابچادا سووت آذربایجانیندا علم و ادبیاتین بوصدر یوکسک درجه‌ده انکشاف ائتدیگی خاطرلادیر.

بیوک روس خلقینین ایتدیگی گئنیش ایران خلقلری آراسیندا مجهول قالان ادبی، علمی سیمالاری و اونلارین اثرلری یالنیز هورووی مدنیت ایوی وسیله‌سیله خلقیمیزه ایچرسینده طبع و نشر ایدیلمیشدیر. بو سیرادا نشر اولونان فوق‌العاده قیمتلی اثرلردن جهان‌شمول شهرت صاحبی اولان بیوک پروتاریات یازیچیسی ماکسیم قورکی‌نین قیسا شرح حال و سئچیلمیش اثرلرینه عائد اولان بدیع و گوزل بیر مجموعه‌لیک کتابچادر.

بیوک روس تئییل نویسی کریلوفین قیسا شرح حال و بیرشعره منظوم ماسناللاریا عائد ۱۹۴۴ نجی ایلده نشر اولونموش کتابچاسیدا مدنیت ایوی طرفیندن خلقیمیزه تقدیم ائدیلن قیمتلی اثرلردندیر.

بیز مدنیت ایوینین تبریزده‌کی ایکی ایللیک فعالیتی مناسبتیله یازدیغیمیز بو مقاله‌نین خاتمه‌سینده خلقیمیز آدیندان سووت مدنیت ایوی ایشچیلرینه تبریک دئییب اونلارین عموم بشریت آزادلیق دوروولارین ومدنیت و علمین یولوندا فیسخا امکانی ساحه‌سینده داها آرتیق موفقیتلرینی آرزو ائدیریک.

سووت مدنیت ایوی طرفیندن نشر اولونان کتابلار

پراودا روزنامه سیندن

ایران مجلسینین ۱۵ نجی دوره انتخاباتی

و فرقه لرین فعالیتی باره سینده

م . شمس

پراودا روزنامه سی ایران مجلسینین ۱۵ نجی دوره انتخاباتیندان توتری بیر مقاله یازیب که، اونون خلاصه سی بو جوردور:

قوام السلطنه دولتی افکار عمومیین پشتیبانلیغی ایله ترقی ایتمک تصمیملرین اجراسینا مشغول دور. لاکن دیمک اولماز که دولت طرفیندن اصلاحاتدان توتری دوتولان تصمیملر ایندی جدیت ایله اجرا ایدیلیر.

اگر ایران دولتی اصلاحاتدان توتری دوتدوغی تصمیملری اجرا ایتسه دموکراتیک تشکیلاتلار واسطه سی ایله تقویت تاپار.

او بیری طرفدن، ارتجاعی دائره لر خارجیلرین کمکی ایله چالیشیرلار که ایران دولتینین دوتدیغی تصمیملرینین قاباغینی آلسینلار و جور بجور تحریکلر ایله ایرانین سیاسی وضعیتی قاریشدیرماقدان صرف نظر ایتمیرلر.

مثلا بیر پارا مسلح دسته لره مرتجعلر طرفیندن پشتیبانلیق و کمک اولونور و بو مسلح قوه لر گیلاندا دموکرات تشکیلاتلارینا فوق العاده فشار گتیریب و اونلارا اذیت و تهدید ایدیرلر.

تازا ایران طایفه لرینین ایچینده اولان عرب ایللاتلاری و بلوچ لار توز مرموز فعالیتلرینه مشغول اولوبلار و بو ایللاتی مرتجعلر مسلح ایدیرلر که اونلاردن قوه لرینه ایرانده دموکراتیک تشکیلاتلارین علیهینه استفاده ایتسینلر.

ایران روزنامه لری یازیرلار که جنوب نفت شرکتینین مدیره هیئتی ایران دولتینین طرفیندن تصویب اولموش ایش قانونونا اطاعت ایتمه ییب چالیشیر که اسلحه و زور ایله ایرانین نفت چیخان مرکزینده اعتصابی آرادان قالدیرسین.

خوزستانین استانداری مصباح فاطمی ایرانین جنوبینده اولان تحریکلرده شرکت ایدیر.

ایندی ایرانین دموکرات تشکیلاتلارینا تجاوز باشلانیبدر حقیقتده بو تجاوز گله جک انتخاباتین زمینه سی دیر که مرتجع وکیللر عموم اهالینین اراده سینین مخالفی اولاراق انتخاب اولونسونلار.

بو گون ایراندا سیاسی فرقه لرین فعالیتی گونی گوندن آرتیر. ایراندا خلق الی ایله قورولموش و ملتین تعمیه ایشلرین ایکی بویوک فرقه واردر. بونلاردان بیریسی آذربایجان دموکرات فرقه سی دیر که کارگر و روشنفکر و کندلیلرین پشتیبانلیغیندان همیشه استفاده ایدیر. او بیریسی ده حزب توده دن عبارتدیر.

بو ایکی حزب ایرانین استقلال و دموکراسی طرفداری سایلیر.

تازه لیکده ایرانین ترقیسینی ایسته ین روزنامه لر انتخاباتدان توتری بیر متفق جبهه نین تشکیل و برنامه گینی اعلان ایتدیلر.

بو متفق جبهه، حزب توده و ایرانلی مرکب ایدی. بو آیین آخرینده ایران دموکرات فرقه سی باش وزیر جناب قوام السلطنه نین رهبرلیگی ایله تاسیس اولدی. باخین زمان نشان ویره جک که آیا بو بویوک فرقه لر بیر بیری ایله بیرلشه جکلر که واحد سوز و ثابت عقیده ایله بیر هدفه دوغرو ایرملی لسینلر. بو فرقه لردا بوتون ترقی ایسته ین اوصلاری بیر محورین دورونه توپلاییب و بیرلاق مجلس وجوده گتیره بیلر. ۱۵ نجی مجلس دوره سینین انتخاباتی حقیقتده بو مملکتین بویوک فرقه لرینین سیاستینی یوخلایاجاقدر.

ضمنا بو مجلس فرقه لرین تصمیملرینی سیناماقدان توتری بیر باشقا امتحان در و ایرانین دموکراسی یا اولان احتیاجینی نشان ویرر. ۱۵ نجی مجلس دوره سینین انتخاباتی ایکی موضوعی نشان ویرر: بیریسی فرقه لرین سیاستی و ایکنجی ایسه فرقه لرین تصمیملری در.

هوشنگ . رضائی

آنادیلیمیزده ادبیاتیمیز گنیشله نیر

اوزون مدتلر ایدی که خلقیمیز توز آنا دیلینده یازیب - اوخوماقا امکان تاپا بیلمیردی. توز دیلینده دانیشیردی سه ده لاکین روزنامه و کتاب اوخوماق ایچون فارسی سوادا احتیاجی ایدی. فارسی دیلینده سوادی اولمایان آذربایجانلی سوادسیز آدلانیب دنیانین جریانیندان، خبرسیز قالیردی.

چرتله دیمک اولار که آذربایجان خلقی بوتحملی دیلین اوخوماغینین چتینلیگینه گوره، بو دیلی تحصیل ایتمک ایچون اوزون بیر مدت لازم اولدیغیندان سوادلانماقدان محروم اولوردی و میلیرچه زحمتلر ایله چوق آز بیر عده فارس دیلینی اوخود یغدان سونرا بنده اجتماعیمیزین در یه ده گ. یلمیردی.

فرقه میز ایلک تشکیلینه باشلا. دیغندان بو موضوعی نظره آلاراق ۱۳۲۴ ین ۱۲ شهریورینده انتشار ویردیگی اعلامیه ده آذربایجان دا ۳ کلاس آذربایجانجا اوخاقلارا تدریس اولونماغی طلب ایتمیش ایدی لاکین بو حقلی ایستک طهرانین ارتجاعی حکومتینین شدید مخالفتی ایله اوزلاشدی. گلدیگینه گوره قانونی بیر طلب حساب اولونمادی. اونلار بیزی شیرین آنادیلیمیزین اوخوماسیندان ایدی اولاراق محروم ایتمک ایسته ییردیلر، ایسته ییردیلر که توز بیر دیلی زور ایله بیزیم بوغازیمیزا سوخسونلار.

اونلارین مخالفتینه باخمیاراق بیز فرقه میزین رهبرلیگی سایه سینده آنادیلیمیزی رسمی بیر دیل تانیتدیرماغا موفق اولدوق. فرقه میزین ۱۲ شهریورده ویردیگی اعلامیه ده قیداولونموش ماده لرهن هرساحه ده داها آرتیق موفقیتلر الده گیردیک.

ایندی اوشاقلاریمیز ایچون درس کتابی حاضرلانیب و حاضرلانماقدادر.

مطبوعاتیمیز توز دیلیمیز ایله اداره اولونور.

شاعرلریمیز و یازیچیلاریمیز توز دیلیمیزده چوق اهمیتلی و گوزل اثرلر یارادیرلار.

بعدلیکله خلقیمیزین، خصوصیله شاعرلریمیزین توجهی سایه سینده گنجمیش استبدادی حکومتینین سیخینتیلاری آلتینده آرادان گتمیش اولان آنادیلیمیزداکی اثر هرطرفیندن قورتولوب و گوندن گونه گنیشله نه جکدر.

صنعتکار

علی : توده

شاعر! قدر تینی اثر یاد ییر بیر،
چونکه هر شعرین اللردن گچیر.
ماهر صنعتکارین، قابل اوستادین،
سوز و مثال کیمی دیللردن گچیر.

دنیادا نه دولت نه ده زر قالیر،
فقط یاسلانیان بیر گوهر قالیر،
صنعت میدانیندا بیر گهر قالیر؛
چتین چغرلاردان، یوللاردان گچیر.

گوهر! بو کلمه نین معناسی ندر؟!
او ئولمز صنعتدن بیر نشانه در،
گهر! هر آدمی بیر قرینه در،
اوزون عصرلردن ایللردن گچیر.

چال عاشق سینه چال بیر ایل هاواسی،
گونولار اونودسون گدری، یاسی.
بو انسان کمالی، انسان ذکیسی
اودلو شیمشک لردن یللردن گچیر.

سنین ده صنعتین اوجادر. اوجا،
هردن گلکلیک کیمی شاقیلدا دقجا،
دایانر سینه هر گنج، هر قوجا،
خیاللاردان اوزاق اثلاردن گچیر.

کیم دییر سیم لرین لسانی اولماز؟!
باخ بودور دانیشیر بو صدفلی ساز،
یوخسته روحلاری اوخشایان آواز،
اینجه پرده لردن، تللردن گچیر.

سووت آذربایجانی دولت دارالفنونونین بنی شعبه سی

سووت آذربایجانیندا مدنیتین گله جک انکشافینی نظره آلاراق، کیروف آدینا آذربایجان دولت دارالفنونونده سووت تعالی عالی تحصیل نظرینگیندن اجازه سی ایله قارهیدا. کی تدریس اینده صنعت شناسلیق شعبه سی آچیلیر. شعبه ایارلوژی فاکولته سی یانیندا تشکیل ایدیلمیشدر. تدریس پلانینا گوره بو شعبه ده ملیولوژی فاکولته سینه مخصوص بیر سیرا عمومی قورسلارلا بیر لیکده، مارکسیست صنعت شناسلیغینا گیریش، آنتیق صنعت، غربی اوروپا صنعتی، روس صنعتی، آذربایجان و شرق صنعتی تاریخلری، موزه شناسلیق، آذربایجان معمارلیق آبده لری، لباس، موبل، شرق معمه آثوراسی تاریخی کیمی سرافلی درسلرین کچیلمه سی نظرده دوتولموشدر. بو ایل صنعت شناسلیق شعبه سینین آنجاق بیرینجی قورسونا تلبه لر واردر. صنعت شناسلیق قورسلاریندا درس دیمک ایچون آذربایجانین گورکملی عالملریندن بیر چوخی جلب اولونموشلار.

آذربایجان خلقی ایران استقلالینه گوز اوجی باخا بیلمز

اول صفحه دن بقیه

ایران سوراریندا انگلیس حربی گمیلرینین توز باشینا لیغی ایران استقلالینا توخونماق دگیلمی؟

بصره یه انگلیس و هند قوشونلارینین پیاده ایدیلمه سی عراق استقلالینی پوزماق دگیلمی؟

هانسی تهلکه یه گوره انگلیسلر بصره یه قوشون چیخاردیرلار؟

مگر عراق و انگلیس قراردادیندا بیر محاربه خطری اولماسادان انگلیسلرین عراقه قوشون گیرمگیه حقی وارمی؟

اولا بیلمین که عصرلر بویی ارتجاع و استعمار ظلمی آلتیندا یاشامیش ایران خلقلرینین، ایندی آزاد و دموکراتیک بیر اساسیلدا یاشاماسی و آبادان کارگرلرینین قانونی حقلرینی ایسته مه سی انگلیسلر ایچون بویوک خطر حساب اولونور!

بورا دان دا آیدین گورونور که امپریالیست دولتلر آزلیقدا قالان خلقلرین آزادلیق و استقلالینه نه نظرله باخیرلار.

قوی دنیا ارتجاعی و امپریالیستلری بیلسینلر که او اودایله اوینایان اوددا یانار!

خلاصه بوتون دنیا آزاد حیاته و سلحپرور خلقلرنی ناراحت ایدن بو مسئله بیزیم توتولوم دیریم مسئله میز در.

ایران خلقلری علی الخصوص بیز آذربایجانلیلار تاریخلردن بری ایرانین آزادلیق و استقلالی ایچون توکنمز قربانلار ویرمکله ایران استقلال و آزادلیغینی حفظ ایتمیشیک.

آذربایجانین قهرمان و غیور خلقی هله توز دموکرات فرقه سینی تشکیل ایدرکن اونین مقدس بیانیه سینده آچیق و آیدین گوسترمیشدر که: بیز ایرانین تمامیت و استقلالینی ایسته ییریک و اونی هدف ایده جیک.

بو بیزیم ان مقدس ان عالی بیروظیفه میزدر. او در که بیز آذربایجان خلقی بو مسئله یه گوز اوجی ایله باخا بیلمه ریک.

بیز ایرانین استقلال و آزادلیغی گوز بببه گیمیز کیمی ایسته ییب اونی مدافعه ایتمک بورجیمیزدر.

بیز آذربایجانلیلار سوز ایله عملری بیر بیرینین ضدینه اولان امپریالیست سیاستینه نفرته باخیریق بوسته ایران خلقلرینده و ایران استقلالینین علمداری اولان آذربایجان خلقینده انگلیسلره قارشی بویوک نفرت دوغورمیشدر.

محو اولسون ایران استقلال و آزادلیغی آرادان آپارماق ایسته ین ارتجاع و استعمارچیلار!

وار اولسون و قورتولسون ایرانین آزادلیغی، استقلالی و اونین علمداری اولان قهرمان آذربایجان خلقی!

حسن

کندلی لر حیاتیندن

فتحی خشگنابی

معصوم - معصومه

(۳)

مرحالا دیییرکه: - لما کتومین جادو ایتدیرمگین دییردای باجی؛ بلکه معصوم او قیزجیغازدان توتری اولور، دییر نادم اولماز که اولماز، الله اونو آلاجیام که آلاجیام ...

لکن یازیق کتومین قیزین معصوما گتمگیندن خبری یوخ ایدی. دوقوروماندا معصوم معصومه نی بیر ساعت گورمه جکین دمالی اولوردی. توتوق سورجه سینی ایتیرمن ده نه جوره ناراحت اولدیغی کیمی معصوما معصومه نی تاپماقین او جوره گتیریردی.

قریه ده ییلک که کندین دملفلک لریندن ایدی بو باره ده بیر یاخشی سوز دیییشدیر: معصوم، معصومه نی ایتیرمنده سانکه بوتون وارلیغین ایتیرمیشدر. الله ظالم اوقلی اوپانا چوروور - بوپانا توروور.

اما معصوم اینله مکه مجبور ایدی. هردم تصمیم دوتوردی که کتمین ایش گوجینین دالیجا. او گوزلری یه دن (طویله دن) چیخاریب چوله گدیب جوت سوروردی. جوت دن گلدیکدن سونرا معصومه گیلین قاپوسینین قارشی سیندان بیر ایکی دفعه او یان بویانا کچیب اوت دیرمگه گدیردی. پیرشاه اوت دیریب گده قاییدیردی یه ده چوله گدیب بیر آز گول دسته لیردی و معصومه نین توزینه ده ویره بیلمه سه ده اونلارین قاپوسینا آتیردی.

سونرا چارقلارینین زیغین تمیزله ییب باغچالارا گدیردی.

گیرده کان آغاجیندا اوتوروب گره دن. عاشق غریب دن نه کی سوز بیلیردی. پیس یا یاخشی سسی ایله اوخویوردی.

سونرا کلیب اوشاقلار ایله دامدا «الو» و «گرمان قوش قوزی قربان» یا «گیزله ن پاراج» یا «جیینک آغاج» یا «ابولردن ایوه» و «جی جالا» اوینایردی.

یاز فصلینده کنده کرملیکلار زیغ اولدیغی ایچون آدام دیزه قدر سیله فرولاتر. کرملیکین چوخورلاریندا دوران سولار دوشاب رنگینده در. اوشاقلار توز ایت دیکلری اویونی اوینارلار. گیزله ن پاراج اویناندا قاباخجادان «حالای» گلیب بولوشرلر. آشیق و یا دلی ایله ده سی آندیقدان سونرا اویونا باشلارلار.

بیرده گوریرسن که کندین کوچه لرینده قاچها قاچ توشدی. معصوم بورادا دمیله. یاواشجا یاتیز سیزه دییرم. بیر گون معصوم اوشاقلاری آختارارکن اونو دوتدیلار. گیزله ن پاراج اویونودا گیزله ن آختارانی هریرده دوتسا اورادان مینمه جکدر. قضادان معصومی - معصومه گیلین حیطینده دوتوب معصومه نین گوزینین قاباغیندا معصومین چیله لاپینا باخمیاراق لاپ ده وه نین ایچی کیمی میندیلر.

معصوم حالی لاپ ایتنکلمدن توشموش اولدی.

یازیق معصوم!...

نقدر یاغیشین قاباغیندا دوروبمش!... حالی اوتانایدی ایسلانردی. کپلر خروس یالیپاتا کیمی معصومه گیلین قاپوسیندان هی اوبان - بوپانا کچیر. سونرا کلیب بیر آز یاتیر، سحر گیزمه دن دان یتیری سوکرلنده ایلقا قالخیب یه ده معصومه گیلین قاپوسینا طرف یوللانیر.

«آذربایجان» روزنامه‌سی

یئنی وظیفه‌لر قارشیسیندا

بو یاخینلاردا ایکینجی دوره‌سینین بیر ایللیگی تمام اولاجاق. آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین مبارز اورقانی اولان «آذربایجان» روزنامه‌سی بو مدتده فرقه‌میزین سیاسی و محکم رهبرلیگیله خلقیمیزه اولان قدا بویوک خدمتلر ائتمیشدیر.

علنا آذربایجاندا ارتجاع، استبداد و استعمارچی نوکرلری قلینج اویناتدیقلاری زمان او، اوز مقدس مبارزه‌سینی دوام ائتدیرمیشدیر.

خلقیمیزین استک و آرزولارینی آچیق و آیدین بیر صورتده اوز دوغما آنا دیلینده یازاراق ارتجاع و ساتقین امپریالیست نوکرلری ایله آماسیز مبارزه آپارمیش و خلقیمیزین رغبتینی قازانمیشدیر.

او، یورولمادان جوشقون گونلرده بیله خلقیمیزله بیرلیکده گیدرک آذربایجان و بوتون ایران خلقلرینین آزادلیغی اوغروندا یورولماز و دونمز بیر مبارز اولموشدور.

او، بیرینجی گوندن باشلایاراق خلقیمیزین سوسیال آنا دیلینده یازماقلا، آذربایجان خلقینین ملیتینی، ملی هنر و دیلینی داناراق ایسته‌ین خائنلر قارشیسیندا محکم، ایتی و کسکین بیر اسلحه اولموشدور.

تک آذربایجاندا دگیل بوتون ایران مرتجعلری و حتی خارجی استعمارچیلار طرفیندن «آذربایجان» روزنامه‌سینه افترالار و ایفتورمالار دییلدیگینه باخمایاراق، اوز مقدس یولوندان بیر قدمه گئری گوتورمه‌میش، عکسینه اولاراق اوز مبارزه‌سین داهادا محکملندیرمیشدیر.

«آذربایجان» روزنامه‌سی یالنیز فرقه‌نین سیاسی و اجتماعی مسئله‌لری ایله مشغول اولماییب عینی زماندا، ادبی، فنی، اقتصادی، علمی، خبرلر یازماقلا خلقیمیزین بیلیک سویه‌سینین آرتماسیندا دا بویوک خدمت ائتمیشدیر.

بو تصادفی دگیلدیر، آذربایجان روزنامه‌سینی اوخوییانلاردان بیر نفر حوزه جلسه‌سینده دئمیشدیر که: «من آذربایجان روزنامه‌سینی وقتلی وقتینده اوخودوقدان سونرا ایندی یاخشی بیلیگه مالک اولموشام».

آنجاق سون‌لارا باخمایاراق «آذربایجان» روزنامه‌سینین نقصانلاری دییلمک اولماز که یوخدور.

روزنامه‌میزین دیلی هله تمامیله آذربایجان دیل و یازی قاعده‌لری ایله دوزگون دگیلدیر.

دیلیمیزده اشلنن خارجی سوزلر معین بیر اصول اوزرینده دگیلدیر. بو بارده «آذربایجان» روزنامه‌سی ایشچیلریندن دگیل یازیچیلاریمیزدا بیر قدر لازمی قدر دقت یئتیرمیرلر.

روزنامه‌میزده بعضی تحلیلی سهولرده آز گیلدیر بونلاری نظره آلاراق «آذربایجان» روزنامه‌سی ترده‌ینده مطبوعاتچیلار و یازیچیلارین اشتراکیله هفته‌لیک ادبی و تنقیدی کنفرانس تشکیل ایدیلمیشدیر.

بو کنفرانسدا تبریزین مطبوعاتچیلاری و یازیچیلارین اشتراکیله دیلیمیزین صافلاشماسی اوچون یازی قاعده‌لری، دیلیمیزده اشلنن اصطلاحلار خصوصیله «آذربایجان» روزنامه‌سینین تحلیل و تنقید مسئله‌سی حقینده صحبتلر گئتجیریلیر.

عمومیتله «آذربایجان» روزنامه‌سینده اولان نقصانلاری آرادان آپارماق اوچون هفته‌لیک کنفرانس بویوک مهم ایشلر گورمکده‌دیر.

«آذربایجان» روزنامه‌سی خلقیمیزین استک و آرزولارینی داها آرتیقلاماسی ایله یئرینه یئتیرمک اوچون داهادا جدی و یورولماز اولمالیدیر.

اجتماعی، سیاسی، ادبی، فنی و علمی مقاله‌لر یازماقلا خلقیمیزی ایندیکی گرگینلیک سیاستده یاخیندان تانیش ائتمه‌لیدیر.

هر بیر فرقه‌چی آذربایجان روزنامه‌سینی اوخویوب اونین مقاله‌لری ایله یاخیندان تانیش اولمالیدیر.

خلقیمیز ایران آزادلیقی مشعلی اولدوغو کیمی مبارز فرقه‌میزین مرکزی اورقانی اولان «آذربایجان» روزنامه‌سینین ایراندا و دنیا روزنامه‌لری ایچریسینده گورکملی یئر توتماسی اوغروندا یورولمادان چالیشمالیییق.

نصیر زاده

ع. محمد کاری

تان نوو مجله‌سیندن

وینه‌دن مکتوب

— ۲ —

یئنی ترلولی ایشچیلرینده اعتصاب ائتمیشلر ایدیلر که، اعتصاب واقعون کارخانه‌لرینده سرایت ایدیر و بو حرکت پارچه و فرکارلیق و اتفاق کارخانه‌لری طرفیندن پشتیبانلیق اولونوردی. اعتصابچیلارین اساس مطلبی بودور که ان لازم و لازمه‌لر کافی مقداردا وئریلمه‌ییب و جیره‌نین آرتماسی مطرح ده کارگرلر تهدید ایدیر. آوی وینه‌ده گونده‌لیک جیره میزانی ۱۲۰۰ کالری حدودینده‌دیر. لکن هیچ کیم اطمینان ائتمیر که بو جیره کامل و دوزگون صورتده وئریلسین. پایتخت و همچنین یاغدا شهرده خوار و بار انبارلاری تالانمیر. دنیا خوار و بار قومیسیونونون کمکیندن چوخ دانیشیلمیشدیر ولی معلومدور که بو قومیسیون ایله یالنیز اوز وظیفه‌سینه عمل ایتمک هر ده [illegible] اولسین. حکومتین وئردیگی قول و تامینلریله ۶۰٪ اهالیسینین خوراک وضعیتی وخیم صورتده قالمیشدیر. بو مسئله اتریش خلقی حیاتیندا یئنی بیر وضعی وجوده گتیرمیشدیر. روزنامه‌لرده، دانیشیقلاردا ایش ساعتلری و تئاترلرده خوار و بار مسئله‌سی بوتون مسئله‌لری تحت الشعاع قرار وئریر...

وین روزنامه‌لرینین اطلاعی‌نین کیچیک بیگینه باخمایاراق مرکزی روزنامه‌لر هر گون نئچه ستون خوار و بار وضعیتی و خوراک لیستلری، خوار و بارین تقسیمی اوصولونه دولدورورلار. جماعت و چوخ خبرلری سیاسی و مهم خبرلردن آرتیق اوخویور. حکومت اعتصابچیلارا و عصیانچیلارا مساعده وئریر. لکن خوار و بار مسئله‌سینی حل ایتمگه قادر دگیلدیر. خوار و بار ایشلرینه عهده‌دار اولان سوسیالیستلر هر جور قومیسیون و کنفرانس تشکیل وئریرلر لکن هیچ بیر نتیجه آلاییلمیرلر. بیر حالدا که اتریشده ده بویوک خوار و بار انبارلاری واردیر. اتریش گندچیلیگیندن بیری ۲۵ دن ۳۰٪ قدر حبوباتلاری و چوخ بیر مقدار ذخیره‌لری واردیر.

بیر انگلیس مخبری بیزه حکایت ایدیردی که بیر شهرده [illegible] آنجاق [illegible] گوزو مهم بو عدا انبارلاری واردیر.

داخلی خبرلر

بذر بولگی‌سی

ساوجبلاغده ایکی خالصه کندین ۲۴۶۰ هکتار اکینه‌جک یئری ۳۹۹۲ عمر آراسیندا تقسیم ایدیلمیشدیر. ساوجبلاغده بذر بولگوسی دوام ایتمکده‌دیر.

معلملر جلسه‌سی

آذربایجان معارف اداره‌سینین دعوتینه گوره مرداد آیینین ۲۱ ـ نده تبریز مدیرلری دانشسراسیندا آخشام ساعت ۵ تمامدا بوتون دولت مدرسه و معلملرینین جلسه‌لری اولموشدور. بو جلسه‌ده آذربایجان معارف رئیسی آقای دیهیمیان و آقای صدرت مدرسه‌لرده تعلیم و تربیه‌نین اهمیتینه دایر معلملرین وظیفه‌لری حقینده دانیشمیشلار. سونرا جلسه آخشام ساعت ۷ ده بویوک احساساتلا قورتارمیشدیر.

ایالت انجمنینده

آذربایجان ایالت انجمنی‌نین ۳۰ مرداد تاریخلی جلسه‌سینین قرارینا گوره آذربایجان فلاحت بانکی طرفیندن کارخانه‌سی و فرش شرکتینین اساس نامه‌لری مجمع عمومی‌سینین بیرینجی جلسه‌لری و شرکتنامه‌لری تصویب ایدیلیب بو مهامی شرکتلرین هیئت مدیره‌لری انتخاب ایدیلمیشلردیر.

داشته ایالت انجمنی مصادره اولونان ملکلرین شکایت مرجعی قومیسیونون عضولرینی تعیین ائتمیشدیر. بو قومیسیون تشکیل ایله باشلایاجاقدیر.

آقای پنبه سلماسا بخشدار تعیین اولوندی

مرداد آیینین ۲۳ ـ ینده آذربایجان والیسی طرفیندن آقای عباسعلی پنبه سلماسا بخشدار تعیین ایدیلمیشدیر.

آذربایجان معارف اداره‌سینده

مرداد آیینین ۲۳ ـ ینده آذربایجان معارف اداره‌سینین عضولریندن بیر قومیسیون تشکیل ایدیلمیش اطراف مکتب مأمورلارین انتقاللارینا دایر لازمی مطالعه ایدیلیب. یکدن سونرا [illegible] تصمیملر [illegible]. معارف شوراسینین عضولرینده بیر پارا تبدیلات گلیب و حکملری صادر اولاندان سونرا شورا تازادان تشکیل ایدیله‌جک ایشه باشلایاجاقدیر.

دنیا خبرلری

چین ده

هانکاهاندا بویوک مقداردا آمریکانین قاچاق ماللاری دوتولموشدور. خبر وئریلدیگینه گوره بونلار آمریکا دولتی طرفیندن گتیریلیبدیر.

فیلیپینده

فیلیپین جمهور رئیسی‌نین صادر ایتدیگی بیانیه‌ده ژاپونلار ایله همکارلیق ایدن فیلیپین لیدرلری عفو ائتمیشدیر.

لهستاندا

دنیا همکارلارینین [illegible] سونرا لهستانین صنایع کارخانه‌لرینه [illegible] نشیری اولور.

سووئت اتفاقینده

مرداد آیینین ۱۸ ـ ینده مسکودا [illegible] صنایع [illegible] آچیلدی.

اخطار

آذربایجان صادراتین عمده بیر قسمتی بادامدیر. بو قیمتلی و گوزل محصولیمیزین نئچه ایلدن بری دنیا بازارلاریندا کی سابق مقامینی و مهم موقعیتینی الدن وئرمه‌سی جداً شایان تأسف‌دیر.

بو محصولیمیزین قیمتین هر ایل تنزل ایتمه‌سینین چوخ سببلری واردیر که قبلی حالدا ماهوسینی ذکر ایتمکدن صرفنظر اولونور ولی ان عمده‌سی آچی بادامله شیرین بادامین قاریشدیریلماسی و نتیجه‌ده آلیجیلارین دا بهانه تاپاراق قیمتلری دوشورمه‌سی‌دیر که بو ایسه مملکتیمیزه متوجه اولان خسارت و ضررلرین نه درجه‌ده بویوک اولدیغی بللی‌دیر.

بو محصولی توپلامازماقی چوخ باغلیدیر. اونا گوره بوتون باغچیلار و بادام ایشلری ایله علاقه‌دار تاجرلره بو وسیله ایله اخطار اولونور که محصولی توپلایان زمان آچی بادامی آیری و آیری ایدا شیرین بادامه قاریشدیرماسینلار. بوتون بیر اولودا بودور که بیر آغاجین محصولینی درمه‌دن اول بیر ایکی دانه سینامیب دادماغی و اگر آچی چیخارسا او آغاجه نشان قویمالی و بو جور بیر بادامیلیقلی تفکیک ایتدیکدن سونرا درمکه باشلامالیدیر که بو صورتده آچی بادام شیریندن آیریلسین.

باغچیلار و بادامچیلار بیلمه‌لیدیرلر که آچی بادامین دنیا بازارلاریندا کی قیمتی شیریندن آز دگیل بلکه ده یوخاری‌دیر بونو نا گوره آچی آیری‌دریلیب توپلانیلسا اوز مختارینه بیر لکن مخلوط اولوردا هر ایکی جنسین ده قیمتی دوشر و ضرر ایکی قات اولور. ش ۲۳۶

۲ ـ ۱۰ آذربایجان فلاحت رئیسی: مهندس باروگانی

اخطار

بو نوع‌له بوتون فرقه عضولرینه بیلدیریلیر که تبریزده فرقه‌نین مرکزی کمیته‌سیندن ولایتلردن ولایتی کمیته‌لردن رسمی و کتبی اجازه اولمادان هیچ بیر فرقه عضوینه آذربایجاندان خارجه چیخماقا اجازه وئریلمیر. مسافرت ایدن فرقه عضولری اول فرقه حوزه‌سی سونرا مربوط کمیته‌دن اوزلرینین ضروری ایشی حقینده کتبی اجازه آلدیقدان سونرا مرکزی کمیته یا ولایت کمیته‌لری‌نین تشکیلات و آمار شعبه‌سینه مراجعت ایدوب اجازه آلمالیدیر.

همچنین ولایت و محلی کمیته‌لرینه بیلدیریلیر که، مربوط کمیته‌لردن رسمی اجازه‌سی اولمیان فرقه عضولرینی تشکیلاتا قبول ایتمییه‌جکلر.

آذربایجان خارجیندن گلن اشخاص ایسه اوزلرینین باشقا فرقه‌لره منسوب اولمادیقلارینی و یا او فرقه‌لردن استعفا وئردیکلرینی اثبات ایتدیکدن سونرا فرقه نظامنامه‌سی موجبنجه حوزه‌لر واسطه‌سیله فرقه قبول ایدیله‌جکلر. بو عضولرین باشقا فرقه‌لرده اولدیقلاری مدت سابقه حساب اولونمیاجاقدیر.

آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین مرکزی کمیته‌نین صدری

پیشه‌وری

اعلان

نمره ۲۸۹

آذربایجان توخوجی ((ظفر)) شرکتی‌نین سهم صاحبلرینه اخطار اولونور پنجشنبه گونی مرداد آیینین ۲۴ نده آخشام ساعت ۵ تمامدا تبریز شهرینده شرکتین مرکزی بناسیندا مجمع عمومی دعوت اولونور.

جلسه‌نین دستوری: اساس نامه‌نین بعضی ماده‌لرینده دگیشیکلیک.

اونا گوره ده بوتون سهم صاحبلری‌نین حاضر اولماسی خواهش اولونور.

شرکتین هیئت مدیره‌سی: صادق پادگان ـ داود گورکیان قلی کرامی ـ حسن زفیری ـ میر مهدی چاوشی.

ش ۲۸۹

حرمتلی آذربایجان مطبوعاتچیلاری

و یازیچیلارینین نظرینه!

هفته‌لیک مطبوعاتی جلسه، پنجشنبه گونی مردادین ۲۴ ـ نده آخشام ساعت ۵ ده آذربایجان روزنامه‌سی اداره‌سینده تشکیل اولاجاقدیر.

نوبتی جلسه‌ده «یازی قاعده‌لری» حقینده آقای گنجعلی صباحی صحبت ایده‌جکلر.

خصوصی دعوت نامه گوندرمه‌ییله دیگیندن معین وقتده حاضر اولمالارینیز تمنی اولونور.

آذربایجان روزنامه‌سی

اعلان

سووئت مریضخانه‌سینه سون زمانلاردا مراجعه ایدن حامله قادینلار آمبر بیر وضعیت ده والاده‌دن گئچ گلیرلر، دوغوجی قادینلارین آغیر وضعیتلرینی نظره آلان سووئت مریضخانه‌سینده ایندی حامله قادینلار اوچون بیر مصلحت (اونسولتاتسیا) قابینه‌سی تشکیل اولونموشدور. بوندان سونرا حامله قادینلار هر گون ایکیندی وقتی ساعت ۴ دن ۷ یه قدر مجانی مشورت (اونسولتاتسیا) سیندان استفاده ایده بیلرلر.

آذربایجان مطبعه‌سی

اداری اعلان

محترم آبونه‌چیلردن خواهش اولونور اوز آبونه پوللارینی اداره دفترینه پرداخت ایتسینلر.

دقت ـ دقت

بو وسیله ایله عموم دولت ایشچیلری و ملی موسسه‌لرین کارمندلرینه اطلاع وئریلیر که دولت ایشچیلری اتحادیه‌سی داش مغازه‌لرده (سابق مرکزی کمیته‌نین بناسیندا) تشکیل و بوتون کارمندلر ساعت ۸ الی ۱۲ و ۱۶ الی ۲۲ یه قدر مراجعه ایده بیلرلر.

ش ۲۳۷ ۳ـ۳

دولت ایشچیلری اتحادیه‌سینین صدری ـ قرهبان